

III RIIGIKOGU

3. istungjärk. **Protokoll nr. 71 (37).** 1927. a.

III Riigikogu koosolek 9. aprillil 1927. a. kell 15.55 min.

Kokku on tulnud 90 Riigikogu liiget.

Valitsuse looshis; Riigivanem **J. Teemant**, välisminister **F. Akel**, sõjaminister **N. Reek**, rahaminister **L. Sepp**, kaubandus-tööstusminister **K. Kornel**, teedeminister **A. Kerem**, haridusminister **J. Lattik**, siseminister **J. Hüneron**, töö-hoolekandeminister **J. Masing**.

Päevakord:

1. Riigivanema, ministrite ja riigikontrolöri tasude seadus — III lugemisel.

2. Perekonna-abiraha seaduse muutmise seadus — III lugemisel.

3. Riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seaduse muutmise seadus — III lugemisel.

4. Tolli-põhitariifide muutmise ja täiendamise seadus — II lugemisel.

Koosolekut juhatab abiesimees **R. Penno**. Sekretäri kohal abisekretär **J. Piiskar**.

Koosolek algab kell 15.55 min.

1. Päevakorra täiendamine. Juhataja **R. Penno**: Avan Riigikogu koosoleku.

Riigikontrolör **J. Zimmerman**: Teen ettepaneku, võtta päevakorda 1. punktiks riigikontrolöri esitis kontrollnõukogu liikme ametisse kinnitamise kohta.

Juhataja **R. Penno**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud. Seega on päevakord kindlaks määratud.

2. Riigikontrolöri esitis kontrollnõukogu liikme ametisse kinnitamise kohta. Riigikontrolörit on tulnud järgmine esitis: „Riigikogu otsustab, kinnitada kontrollnõukogu liikmeks Hans Kukk“. (Hääletatakse.) Ühel häälel on esitis vastu võetud.

3. Riigivanema, ministrite ja riigikontrolöri tasude seadus — III lugemisel. Rahaasjanduse komisjoni aruandja **A. Jürman** kannab ette ja eraldi hääletamisel võetakse vastu nähtava enamusega seaduseelnõu pealkiri ja §§ 1—5.

Riigivanema, ministrite ja riigikontrolöri tasude seadus.

§ 1. Riigivanem saab 75.000 marka ja iga minister ning riigikontrolör 50.000 marka kuus palka. Palk maksetakse välja ühel ajal riigiteenijate palgaga.

§ 2. Peale palga antakse:

1) igale ministrile ja riigikontrolörile sõiduraha 10.000 marka kuus, ja

2) Riigivanemale, välisministrile ja sõjaministrile korter ühes sisseseade, kütte ja valgustusega.

§ 3. Ametisõidukulud tasutakse Riigivanemale, ministritele ja riigikontrolörile riigiteenijate ametisõidu I järgu järgi.

Päevarahad ametisõitude puhul tasutakse Riigivanemale kahekordses ja ministritele ning riigikontrolörile poolteisekordses suuruses riigiteenijate ametisõidu I järgu päevaraha-normidest.

§ 4. Riigivanem, ministrid ja riigikontrolör loetakse riigiteenijateks.

§ 5. Käesolev seadus hakkab maksma 1. aprillist 1927. a.

Juhataja **R. Penno**: Asun lõpuhääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

Aruandja **A. Jürman**: Teen ettepaneku, seaduseelnõu vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata, kuna ta redaktsiooniliselt juba läbi on vaadatud.

Juhataja **R. Penno**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

4. Perekonna-abiraha seaduse muutmise seadus — III lugemisel. Rahaasjanduse komisjoni aruandja **E. Sulg**: Redaktsiooni komisjoni liikmete poolt on käesolev seaduseelnõu läbi vaadatud. Ühtlasi on

sissejuhatuses tehtud vastav parandus, mis tingitud sellest, et rkl. Voiman'i ettepanekul sisse võeti § 3. muutmine.

(Loeb): Perekonna-abiraha seaduse muutmise seadus.

Juhataja **R. Penno**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on pealkiri vastu võetud.

Aruandja **E. Sulg** (loeb):

Perekonna-abiraha seaduse § 1. ja § 3. („R. T.“ nr. 1/2 — 1923.a.) muudetakse 1. aprillist 1927. a. arvates järgmiselt, kusjuures endised märkused § 1. juurde jäävad jõusse:

§ 1. Kõigile riigiteenijatele ja kaitseväelastele, kes saavad vähem kui 15.000 marka kuus palka, maksetakse nende ülalpidamisel olevate lihaste ja adopteeritud laste pealt toetusraha § 3. ettenähtud suuruses, kusjuures iga üksiku palgasaja palga ja toetusraha kogusumma ei või tõusta üle 15.500 marga kuus.

J. Voiman (stp): Kordan II lugemisel tehtud parandust, nimelt § 1. märkus 2. võtta järgmiselt: „Riiklikkudes asutustes ja ettevõtetes teenistuses olevatele kuupalgalistele töajõududele, kelle teenistus ja palgamäärad koosseisus ettenähtud vastavate ametnikkude või teenijate teenistuse ja palgamääradega ühised on, makstakse toetusraha laste pealt viimastega ühisel alusel.“

Juba II lugemisel põhjendasin seda ettepanekut. Nimelt on lugu sarnane, et igalpool ei makseta sarnastele töajõududele, kes on ette nähtud riigi eelarve seaduse § 9. p. f all — majateenijatele ja töölistele — perekonna-abiraha. Mõnel pool maksetakse küll perekonna-abiraha, teisel pool aga mitte. See on võimalik selle tõttu, et märkus 2. on sarnaselt redigeeritud, et riigiasutused võivad maksta abiraha. Minu arvates on ebaloomulik see olukord, kui ühele makstakse, teisele mitte. Kui üldse maksta, siis juba kõigile. Kui aga kõigile maksta ei saa, siis kustutatagu märkus üldse maha. Vastasel korral sünnitab see nurinat ja tekitab paksu verd. II lugemisel nähtavasti ei kuulnud Riigikogu liikmed minu ettepanekut, seega siis seletatav selle tagasilükkamine. III lugemisel kordan oma ettepanekut ja tähendan, et see mingisuguseid erikulusid ei tee. On ju päris loomulik, et majateenijad ja töölised saaksid ühisel alusel perekonna-abiraha.

Juhataja **R. Penno**: Riigikogu liikmed on rkl. Voiman'i ettepanekut kuulnud. Kas soovitakse selle ettelugemist? (Hüü ded: Palume!) Ettepanek on järgmine: „Teen ettepaneku, § 1. märkus 2. võtta järgmiselt: „Riiklikkudes asutustes ja ettevõtetes teenistuses olevatele kuupalgalistele töajõududele, kelle teenistus ja palgamäärad koosseisus ettenähtud vastavate ametnikkude või teenijate teenistuse ja palgamääradega ühised on, makstakse toe-

tusraha laste pealt viimastega ühisel alusel.“ (K. Virma, stp: See on ettepanek, olemasolevat märkust muuta!) (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on parandus-ettepanek vastu võetud.

Panen hääletamisele sissejuhatava osa ja § 1. ühes vastuvõetud parandusega. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on sissejuhatav osa ja § 1 ühes parandusega vastu võetud.

Aruandja **E. Sulg** kannab ette ja nähtava enamusega võetakse vastu § 3.

§ 3. Toetusraha maksetakse iga lapse pealt 800 marka kuus.

Juhataja **R. Penno**: Asun lõpuhääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

Aruandja **E. Sulg**: Teen ettepaneku, seaduseelnõu vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata.

Juhataja **R. Penno**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

5. Riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seaduse muutmise seadus — III lugemisel. Rahaasjanduse komisjoni aruandja **K. Tonkman** kannab ette ja eraldi hääletamisel võetakse vastu nähtava enamusega seaduseelnõu pealkiri, sissejuhatav osa ja II osa. Riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seaduse muutmise seadus.

Riigikogu poolt 8. märtsil 1927. a. vastuvõetud riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seaduse § 3. ja § 5. („Riigi Teataja“ nr. 27 — 1927. a.) teha järgmised muudatused 1. aprillist 1927. a. arvates:

I.

Kustutada:

Rahaministeeriumi alal:

A. Keskasutusest

ministri abi juurest: „(ühtlasi tolli ja piirivalve peavalitsuse peadirektor)“.

E. Tolli ja piirivalve peavalitsus.

1. Juhatus.

Peadirektor (kohuseid täidab rahaministri abi).

2. Tollivalitsus.

- a) Juhatus ja kantselei.
b) Tolliametid.

Pearaamatupidaja (ühtlasi tollivalitsuse pearaamatupidaja).

3. Piirivalve valitsus.

(Koosseisud kinnitab Vabariigi Valitsus).

T ä i e n d a d a :

Rahaministeeriumi alal:

E. Tollipeavalitsus.

1. Juhatus ja kantselei.
2. Tolliametid.

Pearaamatupidaja (ühtlasi tolli peavalitsuse pearaamatupidaja).

Siseministeeriumi alal:

D. Piirivalve valitsus.

(Koosseisud kinnitab Vabariigi Valitsus).

II.

§ 5. muudetakse järgmiselt:

p. a täiendatakse sõnadega „tulctornide ülevaatajatele, vanematele teenijatele ja motoristidele“;

p. b alt jäetakse välja sõnad „tulctornide ülevaatajatele, vanematele teenijatele ja motoristidele“.

Juhataja **R. Penno**: Asun lõpuhääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

Aruandja **K. Tonkman**: Et seaduseelnõus redaktsioonilised parandused tehtud, teen ettepaneku, seaduseelnõu vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata.

Juhataja **R. Penno**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

Sõna on korra kohta rkl. Hasselblatt'il.

V. Hasselblatt (sks): Silmas pidades, et päevakorra-punkt 4. — maaseaduse täiendamise ja muutmise seadus nr. 2 — päevakorras ära võeti juba läinud koosolekul ja päevakorra-punkt 6. — riigiteenijate 1927./1928. eelarve-aasta haiguskindlustuse korraldamise seadus — samuti, ja kuna päevakorra-punkt 5. — tolli-põhitariifide muutmise ja täiendamise seadus — väga pikki vaidlusi esile kutsus, siis teen ettepaneku, koosolek lõpetada.

Juhataja **R. Penno**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek tagasi lükatud. (Hüüded: Ära lugeda!) (Hääletatakse.) Ettepaneku poolt on 24, vastu — 34 häält, seega on ettepanek tagasi lükatud.

6. Tolli-põhitariifide muutmise ja täiendamise seadus — II lugemisel. Rahaasjanduse komisjoni aruandja **M. Laarman** kannab ette ja nähtava enamusega võetakse vastu seaduseelnõu pealkiri.

Tollipõhitariifide muutmise ja täiendamise seadus.

Aruandja **M. Laarman** (loeb):

1. Senini maksvad tolli-põhitariifid muudetakse ja täiendatakse järgmiselt:

I. Sisseveotariif.

A. Sisseveoks lubatud kaubad.

Tariifi		KAUPADE NIMETUS.	Tollimäärad.	
§§	Punktid.		Alus.	Kuldfrangid.
36	3	muutmata	muutmata	0,40
43	1	muutmata	muutmata	1,60
	2	muutmata	muutmata	0,50
62	3-b	lina-, seesami- ja päevaliliseemned ning kopra	muutmata	muutmata
117	5-a	kakao-, palmi- ja palmiteraõlid	muutmata	muutmata
	-b	kookosõli	muutmata	0,20
	Märkus.	kookosõli taimevõitechastele kaubandus-tööstusministeeriumi tunnistusega	1 kg. netto	0,15

Tariifi		KAUPADE NIMETUS.	Tollimäärad.	
§ §	Punktid.		Alus.	Kuldfrangid.
137	1	Värvid ja värvimise ollused eraldi nimetamata; igasugused värvid, mis vähesel arvil orgaanilisi pigmente sisaldavad — veega kleepivate ollustega, õliga jne. valmistatud; värvid ruttu ärakuivavate ollustega, kui nad ei käi kõrgema tolli alla; igasugune tint kuiv ja vedel	muutmata	muutmata
	2	Viks ja saapakreem	muutmata.	1,00
	3	Trükivärvid	1 kg. n.	0,25
	Märkus 1.	muutmata:		
	Märkus 2.	muutmata	muutmata	0,06
177	1	muutmata.		
	-a	muutmata	muutmata	0,03
	-b	muutmata	muutmata	0,04
	-f	muutmata	muutmata	0,25
	2	muutmata:		
	-a	muutmata	muutmata	0,05
	Märkus.	muutmata		
	-b	muutmata	muutmata	0,15
	Märkus.	muutmata	muutmata	tollita
	-c	muutmata	muutmata	0,20
	-d	muutmata	muutmata	0,06
	-e	muutmata	muutmata	0,25
	-f	muutmata	muutmata	0,40
	3	muutmata	muutmata	2,00
	4	muutmata	muutmata	0,75
	Märkus	muutmata.		

A. Oinas (stp): Lugupeetud Riigikogu liikmed! Ma pean oma kohuseks sõna võtta ettekantud seaduseelnõu § 36. p. 3. kohta, milles on ette nähtud margariini sisseveo tolli tõstmine 40 sentiimi peale klgr. eest, mis teeb välja 12½ mk. naela pealt. Siin on minu arvamise järgi tegemist põhimõtteliku küsimusega selles mõttes, et ei ole õige niisuguse aine pealt, mida laialised rahvahulgad tarvitavad, tolli nii suures ulatuses tõsta, nagu Vabariigi Valitsus on ette pannud. Kõigil on teada, et margariin on või aseaine vaesematele, kes ei suuda päris võid osta. Kui vastavad kihid peavad edaspidi 12½ mk. või surrogaadi naela pealt tolli maksma, siis ei ole see õige. Ma ei salga, et Läti tollide-elnõus on ette nähtud sama ettepanek, kuid see ei kohusta meid just käesoleval juhtumisel Läti eeskujule järele tegema. Neil

päevil sorisin läbi Läti uue tollitariifide eelnõu ja leidsin tuntavad lahkuminekud kokkuleppe tollitariifidega. Mispärast peame meie just käesoleval juhtumisel Lätile vastu tulema, oma tolle tõstes.

Eriti kus on tegemist laialiste hulkade toiduainega.

Need põhjendused, mis seletuskiri ette toob, ei õigusta minu arvamise järgi tolli tõstmist. Kui Riigikogu liikmed lubavad, siis käsitan asja otsekohesemalt. Jutt on ühest margariinitehasest meie pinnal, mis võrdlemisi raskes seisukorras on, sellepärast, et omale suure sisseseade on muretsenud, kuid kuna tal oma kapitali ei olnud, siis — peaausjalikult laenatud rahaga, mille eest peab kõrgeid protsente maksma. Minul on käes a.-s. „Extraktor“ 1925. a. aruanne. Peab tunnista-

ma, et see ettevõte on tõesti raskes seisukorras. Aruandest on näha, et ettevõte on saanud kahju nii 1924. kui ka 1925. a. eest. Ma julgen sellest sellepärast rääkida, et bilanss on avaldatud „Riigi Teatajas“, mille tõttu ma ei paljasta mingisugust ärisaladust. Sellel ettevõttel on küll oma kapitali 25 miljonit marka, kuid võlgu on väga suur koorem. Nüüd tahetakse seda tehast päästa..... (Vahe lühüie J. Tõnissoni, rhv poolt.)

Ettevõte on ekslikult tegutsenud, omale suurema sisseseade muretsenud ja võlgadesse jäänud. Kuid tarvitajate maksustamise küll seda üleval pidada ei ole rahvamajanduslikult õige.

Komisjonis seletati, tehased olevat lubanud margariini hinna endiseks jätta. Kuid neil lubamistel on seni olnud kurb ajalugu. Ka riide- ja saapavabrikud andsid omal ajal rahaminister härra Strandman'ile analoogilise lubaduse, kuid need ei kestnud kuigi kaua, juba mõne kuu pärast tõsteti hindu. Meil ei ole mingit reaalist kindlustust, et margariini tehased samuti ei tee. Kuigi „Extraktor“ lubadusest kinni peab, siis teiselt poolt jällegi ei saa takistada, et mõni uus margariinitehas ei teki, kes oma võistlusega „Extraktorile“ jällegi, nagu praegu välismaa margariin, raskusi tegema hakkab. Minul ongi teada, et kavatsetakse uut margariinitehast asutada, kui käesolev tolli-põhitariifide muutmise ja täiendamise seadus peaks Riigikogus läbi minema. Siin on tegemist nagu kuulda välismaalt tulevaga kapitaliga, uue kapitaliga, mille vastu ju iseenesest midagi ei saa olla, kuid meie näeksime parema meelega, et see kapital saaks paremaks otstarbeks töösse rakendatud. Ainukeseks ventiiliks jääb esialgu Soome margariin, sest et Soome kaubaleping kindlustab Soome margariinile eriti madala tolli. Kuid Soome margariini veetakse meile vähe, Soome veab ise enesele margariini sisse.

Mina arvan, et sellele vildakule teele ei tohi minna, et tolle tõstetakse üksiku ettevõtja kaitseks, kes ei ole osanud oma äritegevust õieti korraldada. Teen ettepaneku, jätta vana tolli juurde, mis oli 12 sentiimi.

Juhataja **R. Penno**: Rkl. Oinalt on ettepanek, § 36. punkt 3. võtta tollimääraks „kuldfranki 0,12.“

H. Martinson (tp): Mida rkl. härra Oinas kunstvõi ehk margariini kohta rääkis, on maksev samuti ka ühe teise aine kohta, mille pealt tolli tõsta tahetakse ja õige suurel määral, see on saapakreem. (E. Sulg, rhv: Teie olete ju läbikukkunud saapamäärde vabrikant.) Sellepärast ma asja tunnengi

ja tean, et saapakreemi pealt pole tarvis tolli tõsta. Mina tean, mis tema väärtus on ja mis ta omale maksma läheb. Meie saapakreemi tööstus pole õieti nimetamise väärtki, seal on mõni paarkümmend inimest tööle kogu Eestimaa kohta, ja nende paarikümne kreemikeetja heaks tahetakse saapakreemi tolli tõsta ligi 100%. Kas ei ole see tõesti kuulmata kõrgele aetud? Kuna saapakreemi toos maksab 35 marka, läheb see omale maksma umbes 15 marka, ja kasu on küllalt suur. Nüüd tahetakse seda ettevõtet tollikõrgenduse läbi veelgi kaitsta, mis sugugi otstarbekohane ei ole. Märgukirjas, mida saapakreemi töösturid rahaasjanduse komisjonile saatsid, öeldi, et välismaalt sisseveetav saapakreem olevat halb ja ostetavat seda ainult suure reklaami tõttu. Selles asjas võin mina ennast asjatundjaks pidada ja öelda, et meie kodumaal valmistatud saapakreem kaugeltki niihea ei ole, kui välismaa oma. Kodumaal valmistatud kreemis on liiga palju terpentini, mis liiga halvasti lõhnab ja ka nahale kahjulik on, selle lõhkema paneb. Mispärast peame meie siis sarnase halva töö kaitseks iga inimese taskust teatud osa raha välja pumpana? See oleks täiesti ülekohus. Küllaldasena peaks olema, kui endine tollimäär maksma jääb, mille juures väga hästi võib teenida, kui need tööstused paremini on sisse seatud. Nagu rahaasjanduse komisjonis teatavaks sai, ka aruandja teadis sellest kõneleda, asuvat meie saapakreemivabrikud mõnes kohas voodi all kasti sees, ja siis sarnastele kastis olevatele vabrikutele peaksime meie niipalju protsente maksma. Saapakreemi töösturite põhjendus, et välismaa vabrikandid teevad suurt reklaami, umbes 6 miljoni eest, ja ainult sarnase suure reklaami tõttu leida nende kaup siin ostjaid, ei ole tõenäollik. Mina usun, et kauba headus ise on juba enesele reklaamiks. Peale selle leian, et nendel välismaa äridel ei ole mingisugust põhjust niipalju välja anda reklaamiks, sest Eesti riik ei ole ju nii suur, et ta selle reklaami ära tasuks, kui nad ka kõik Eesti turu oma kätte saaksid. (J. Tõnisson, rhv: Palju nad tahavad kõrgendust saada, palju see karbi pealt välja teeb?) Enne oli 0,58, nüüd tuleb tervelt frank, s. o. ligi 100% juurde. (J. Tõnisson, rhv: Kui palju see karbi pealt välja teeb?—Aruandja M. Laarman: 12 marka naela pealt, 2 või 3 marka karbi pealt.) Jah, see on kaunis palju.

Nendel põhjustel teen ettepaneku, § 137. p. 2. muuta järgmiselt: „Viks ja saapakreem — tollimäär — kuldfrangid muutmata.“

Juhataja **R. Penno**: Lõpusõna on aruandjal.

Aruandja **M. Laarman**: Ma ei saa ühineda parandus-ettepanekutega. Kõigepealt peaksin ma ette kandma põhjendused, mille alusel rahaasjanduse komisjon võttis vastu valitsuse ettepanekud. Üldiselt oli rahaasjanduse komisjon arvamisel, et meie tööstusharud, kus head sisseseaded olemas ja kus töötamisvõimalused tulevikus soodsalt areneda võivad, peaksid kaitset saama tolli näol. See oli üldse alus, mis seati tollide muutmise juures põhjuseks. Ei saa keegi salata, et meie kunstvõitööstus on kõrgel järjel, et seal tehakse head kaupa ja et seal kindla kontrolli all töötatakse. Seal ei saa niisuguseid vigu ette tulla, nagu ühest ajalehest „Esmaspäevast“ nr. 42 — 9. aprillist s. a. lugeda võime. Seal on väike näide, missugust margariini väljast sisse veetakse. „Rosinatega taimevõi“ on selle kirjutuse pealkiri. Selles kirjutatakse: „Mitte kõik hea ei tule välismaalt. Meil on kaubatarvitajaid ja kaupmehi, kes välismaa kaupa ka siis eelistavad, kui need omamaa saadustest halvemad ja kallimad. Meil osatakse head taimevõid valmistada, sellegipärast importeeritakse välismaadelt kallimat ja halvemat taimevõid.“

Keegi Olustvere elanik L. E. tõi läinud nädalal Viljandist muuseas ka naela taimevõid. Oli sini-punakirjaline kinnikleebitud pakk „Palurdi“ nimeline. Maksnud 65 marka. Poodnik soovitanud — on kodumaa võist 10 marka kallim, aga selle eest on palju parem. Kodus pakki avades leidis ostja sellest vanaklainud taimevõid, mis vast vankrimäärdeks veel kõlbulik. Võid sulatades leidis ta sellest mitu surnud kärbest.“

Rahaasjanduse komisjonis toodi ette... (Vahelhüüe J. Tõnisson'i, rhv poolt.) Jah, „rosinad“ olnud selle välismaa või sees. Ma pean vahemärkusena tähendama, et rahaasjanduse alamkomisjon käis muuhulgas liimivabrikut vaatamas, seal oli rida pütte täis rasvaaineid, mis saadud kokkuveetud kontidest. Räägiti, et välismaal ei hoolita palju, millest margariin valmistatakse ja pannakse ka niisuguseid aineid kunstvõi sisse. Kui tahetakse meie töolistehulki odava kunstvõiga varustada, peaksime igatahes vaatama, mida meile sisse tuua tahetakse. Siin kuulsime, et mingisugune rosinatega või sisse tuuakse, ja meie ei ole kindlad, et tahetakse ka sisse vedada mingisugusest raiperasvast tehtud määrdesarnaseid võiaineid. Ma arvan, meie peaksime rõõmu tundma, et meil on vabrik, mis puhast ja head taimevõid võib valmistada. Peale selle tähendaksin, et härra Oinas ei ole sugugi järjekindel. Nimelt võib lugeda „Rahva Sõnast“: „Mis oleks vaja teha tööstuse elustamiseks“. Seal seisab: „Püütagu

kõik tellimised anda kodumaale. Suuremat aktiivsust väliskaubandussuhete arendamisel! Püütagu väliskapitali Eesti tööstusse tõmmata. Tagurlik valitsus takistuseks majanduslikule edule.“ Härra Oinas ütleb selles kirjutuses, et „selle asemel, et toetada töötatöölisi juhuslike hädaabitöödega, on ometi tuhat korda parem ja otstarbekohasem kaasa aidata selleks, et tööstusettevõtted ei oleks sunnitud oma uksti sulguma ja tegevust vähendama, vaid ümberpöörult, et nad võiksid oma tegevust laiendada ja tööliste leiba anda.“

Paari päeva eest olime meie härra Oinaga liimitööstuses. Rahaasjanduse komisjon oli algul arvamisel, et seda tööstust ei tule toetada. Aga kui töölised seal palja peadega tulid härra Oina poole paluma, siis muutis ta oma meelt, ja selle tagajärjel võtsime meie rahaasjanduse komisjonis vastu seisukoha, et ka seda tööstust tuleks kaitsta. Ei ole raske organiseerida ka kunstvõitööstuse töölisi palja peadega komisjoni liikmete ette ilmuma, kui see ilummine sarnast mõju avaldab.

Mis puutub härra Martinson'i tähendusse, nimelt et kuulmata kalliks aetavad tollide läbi saapakreem kodumaal, siis pean tähendama faktilise märkusena, et nii hirmus see lugu ei ole. Kui meil enne oli toll naela kohta mõnisteistkümmend marka... (J. Laidoner, põl: 58 sentiimi kilogrammi pealt.) ...jah, 58 ja midagi peale selle, see oleks umbes 18 marka naela kohta. Aga nüüd tõuseb toll 30 marga peale nael, ja kui on naelas neid topse — ma ei ole ise mõõtnud, öeldakse, et olevat 7—8 topsi, siis tuleks 2—4 marka tops. (Vahelhüüe: 5 marka tuleb väiksema karbi pealt.) Nii et Riigikogu liikmed ei võiks oma väljendustes nii ettevaatamatud olla, et nad ütlevad, et toll olevat kuulmata kõrgeks aetud saapakreemi pealt. Hinna järgi ei ole see toll nii kuulmata kõrge. Mulle paistab, et härrad parandusettegijad ei ole küllalt jõudnud põhjendada oma ettepanekuid ja sellegipärast vaidlen nende ettepanekute vastu.

Juhataja **R. Penno**: Faktiliseks märkuseks on sõna rkl. Oinal.

A. Oinas (stp): Ma pean kahte asja lugupectud aruandja seletuses õiendama. Esiteks ei järgne minu ettepanekust seda, et võib halba margariini sisse vedada. Halva margariini sisseveo takistamiseks võttis Riigikogu vastu seaduse, mille järgi margariini sissevedu allub arstlikule kontrollile. Margariini lubatakse sisse vedada ainult sel juhtumisel, kui on tõendused esitatud, et margariini valmistamine sünnib koha peal arstliku järelevalve all.

Teiseks, mis puutub liimivabrikusse, siis teatasin tõesti pärast vabrikuskäimist, et seda tööstust on otstarbekohane toetada kontide väljaveotolliga. Kuid see ei olnud meelemuutus minu juures, vaid sarnasel seisukohal asusin juba varemalt.

Juhataja **R. Penno**: Rkl. Oinalt on ettepanek, § 36. punkt 3. võtta tollimääraks kuldfranki 0,12. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek tagasi lükatud.

Rkl. Martinson'ilt on ettepanek: „Teen ettepaneku § 137. p. 2 muuta järgmiselt: Viks ja saapakreem — tollimäär kuldfrangid muutmata.“ (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek tagasi lükatud.

Panen hääletamisele seaduseelnõu 1 osa I jaotus — sisseveotariif. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on 1 osa I jaotus — sisseveotariif — vastu võetud.

Aruandja **M. Laarman** (loeb):

II. Väljaveotariif.

A. Väljaveoks lubatud kaubad.

Tariifi		KAUPADE NIMETUS.	Tollimäärad.	
§ §	Punktid.		Alus.	Kuldfrangid.
3	2	muutmata	muutmata	0,04
	6-a	muutmata	muutmata	tollita
	7-a	muutmata	muutmata	tollita
4		Puusaadused:		
	1	ümmargused tarbepuud ületöötamata kooritud või koorimata:		
	-a	kuused ja männid (ka kapp-palgid, s. o. tüve otsal jämedalt tahutud), mis 10 ingl. jalga pikad ja enam, läbimõõduga tüvest 10 jala pealt mõõdetult:		
	-aa	kuused ja männid 12 tolli ja enam	1 kantjalg	0,40
	-bb	kuused 4 tolli ja enam ja männid 8 tolli ja enam, kuid alla 12 tolli	„	0,20
	-cc	kuused alla 4 tolli ja männid alla 8 tolli	„	tollita
	-b	kuused ja männid alla 10 ingl. jala pikad, läbimõõduga ladva otsast:		
	-aa	kuused 4 tolli ja enam ja männid 8 tolli ja enam.	„	0,20
	-bb	kuused alla 4 tolli ja männid alla 8 tolli	„	tollita
	Märkus.	Samuti tollita lastakse läbi ka kuused 4 ja enam tolli, kuid alla 8 tolli paksusega, kui nad Narva parvetatud, ajutiselt kuni Narva-Kulgu raudtee avamiseni.		
	c.	kased, lepad, pärnad ja haavad:		
	-aa	mis 7 ingl. jalga pikad ja enam, läbimõõduga tüvest 7 jala pealt mõõdetult:		
	-α	kased, lepad ja pärnad — 7 tolli ja enam ja haavad — 8 tolli ja enam	„	0,38
-β	kased, lepad ja pärnad — alla 7 tolli ja haavad — alla 8 tolli	„	tollita	

Tariifi		KAUPADE NIMETUS.	Tollimäärad.	
§ §	Punktid.		Alus.	Kuldfrangid.
	-bb	mis alla 7 jala pikad, läbimõõduga ladva otsast :		
	-α	kased, lepad ja pärnad — 7 tolli ja enam ja haavad — 8 tolli ja enam	1 kantjalg	0,38
	-β	kased, lepad ja pärnad — alla 7 tolli ja haavad — alla 8 tolli	„	tollita
		tammed, saared, vahtrad ja jalakad, igasuguse pikkuse ja läbimõõduga	„	0,75
	2	Põletispuud	—	tollita
	3	kuuse ja männi prussid, liiprid ja üldse tahatud või saetud latid jne., vähema läbimõõduga 4½ tolli ehk enam	1 kantjalg	0,10
	4	p. 1. c ja d nimetatud puusordid tahatud või saetud, vähema läbimõõduga 4½ tolli ja enam:		
	-a	p. 1. c nimetatud	„	0,28
	-b	p. 1. d nimetatud	„	0,65
	5	lõhestatud peerud, igasugused	—	tollita
	6	lauad, plangud ja üldse saetud või tahatud metsamaterjal, vähema läbimõõduga alla 4½ tolli:		
	-a	kuused ja männid	—	tollita
	-b	kased, lepad, haavad ja pärnad, igasuguse pikkusega	1 standart (165 kantjalga.)	50,00
	-c	tammed, saared, vahtrad ja jalakad, igasuguse pikkusega	„	100,00
	Märkus.	Igasugused puupakud ja -otsad, mis lühemad kui 1 jalg, tollitakse kui põletispuud.		
	7	parkett-tahvlid, valmis kastideosad, tünnilauad, vineer, puutraat, puulaastud, saepuru ja muud teosed puust	—	tollita
5	1	muutmata	—	tollita
	2	linaseemned:		
	-a	muutmata	muutmata	0,01
	-b	muutmata	muutmata	tollita
	3-b	linatakud (codilla) ja kanepitakud	muutmata	muutmata
	-c	ropsitakud	1 kg. br.	tollita
6	1	lina- ja kanepiketramise jätised	muutmata	muutmata
7	1-a	muutmata	—	tollita
	-b	muutmata	—	tollita
	5	kaotatakse ära.		

B. Väljaveoks keelatud kaubad.

§ §	Punktid.	KAUPADE NIMETUS.
1	Märkus.	muutmata. § 1-es tähendatud asju võib erandina välja lasta: a) reisijate juures piiratud arvul, b) rahaministri erilubade põhjal eriväljaveomaksu võtmisega, mõlemal juhtumisel raha- ja kaubandus-tööstusministrite sellekohaste määruste põhjal. Samuti antakse raha- ja kaubandus-tööstusministritele õigus tähendatud asjade väljavedu ajutiselt täitsa vabaks anda.
3	Märkus.	Piiritus, niisama viin, napsid ja liköörid.
4		muutmata. kaotatakse ära.

P. Baranin (vn): Господа депутаты. Я касаюсь вопроса, не имеющего может быть большого государственного значения, но имеющего большое значение для тех, кто занимается этим делом. Вопрос касается вывозной пошлины, установленной комиссией на кости. По существующему закону пошлина была около 9 мк. с пуда, что вполне достаточно для защиты нашей промышленности. Предложение комиссии заключается в повышении этой нормы до 50 мк. с пуда. Эта пошлина является уже запретительной. К запретительной пошлине прибегать нет никаких оснований. То количество костей, которое у нас собирается, является вполне достаточным для удовлетворения нашей промышленности. Продукция нашей промышленности выражается в 2000 пудов в месяц, а поступление продукта на рынок выражается от 5 до 6 тысяч пудов в месяц. Следовательно получается излишек, который нужно куда-то вывести. Но при установлении пошлины в 50 мк. с пуда возможность вывоза совершенно отпадает. Кроме сего, нет никакой гарантии, что фабриканты, пользуясь предоставленной им законом льготой в 50 мк. с пуда, постараются понизить цену на товар, приблизительно в таком же размере и тогда, при существующей дороговизне транспорта, из Печорского края совершенно нельзя будет подвозить этот товар в Ревель и он там будет пропадать.

Чтобы дать возможность целиком употреблять поступающий на рынок продукт, я стою за то, чтобы была оставлена прежняя норма пошлины, то есть 9 мк. с пуда. В крайнем же случае, если это предложение не пройдет, то я делаю второй вариант, увеличить пошлину до 25 мк. с пуда.

Juhataja R. Penno: Rkl. Baranin'ilt on ettepanek, § 3. p. 2. 1) „0,04 kuldfr.“ asemele võtta „0,009 kuldfr.“; juhtumisel, kui see ettepanek läbi ei lähe, võtta: 2) „0,04 kuldfrangi“ asemel — „0,02 kuldfr.“

Kaubandus-tööstusminister K. Kornel: Väga lugupeetud Riigikogu liikmed! Kontide väljaveo tollide tõstmisega tahab Vabariigi Valitsus seda kätte saada, et meie liimivabrikud, nagu teistes riikideski, kus nad toetamisvääriilisteks peetakse, tooresmaterjaliga varustatud oleksid. See on täiesti loomulik. Kui võtame näiteks naaberriigi Läti, siis näeme, et vastav toll on sama kõrge kui praegune meie ettepanek. Kui meie tolli ei tõstaks, siis on kindel, et meie kondid lähevad välismaale võistlevate vabrikute kätte, kes tarvilikul määral tooresmaterjaliga varustatud, meie omad aga peaksid seisma jääma, mis aga soovitav ei ole. Sellejuures ei ole Vabariigi Valitsus ühekülgselt proteksionistlikku politikat ajanud, vaid püüab vabrikuid ühelt poolt tooresainega varustada, kuid ühtlasi ka liimi sisseveo-tulli alandada, et teiste riikide võistlus meie vabrikante ergutamas oleks. See on õige politika, millele raske vastu vaielda.

Rkl. Baranin'i seletuse kohta pean järgmist tähendama: kui Vabariigi Valitsus või kaubandus-tööstusminister leiab, et meie vabrikud ülemäära küllaldaselt varustatud kõnealoleva tooresmaterjaliga, siis on ju võimalus teatud partiid konte lubada tollivabalt välja viia. Seda on varemalt ka analoogilistel juhtumistel tehtud. Kui peaks selguma ligema aja jooksul, et võib olla, meie kontide tagavara tõesti suurem on, kui meie vabrikud suudavad ära tarvitada, siis on sel teel võimalik nende isikute huvisid kaitsta, kellele konte müüa on.

O. Kask (töer): Väga lugupeetud Riigikogu liikmed! Ma ei taha teie tähelepanu kaua kinni pidada, kuid siiski on siin paar punkti, mis küllalt tähtsad on, et valitsus või aruandja neid lähemalt puudutaksid. Ma mõtlen nimelt § 3. punkt bb., kus on üles võetud kuused 4 tolli ja enam. Nimelt on niisugune olukord, et meil eelmistel aastatel on just Pärnu ringkonnas ja mitmel pool mujal head paberipuud rikki läinud. On tulnud materjali teiseks otstarbeks ümber töötada, millest rahvamajanduslikult kahju on saadud ja see on tingitud olnud sellest, et tollide tõttu metsaäridel võimatu oli puud välja vedada. Üks suurem vabrik on eesõigus- tatud seisukorda pandud.

Igatahes peaksid kindlad andmed olema, kuipalju meil just puud tarvis läheb ja kuipalju tarvitab näiteks põhja paberi- ja puupapivabrik, nii et siin määravaks oleks toodang, aga puud mitte raisku ja praaki ei läheks, mis kahjulik on. Kui nüüd lugu tõesti nii peaks kujunema, et meie tööstus oma tarbeks need 32.000 või 40.000 kantsülda ära tarvitaks, siis on muidugi teine asi. Kuid mul ei ole kahjuks võimalik andmeid ette tuua, sest ma ei teadnud, et see küsimus päevakorras on. Võib olla oleks otstarbekohasem 4 tolli asemel panna 4½ tolli, kuid sellekohast ettepanekut ma siiski teha ei saa, sest ma ei ole asjatundja, ning oleks soovitav kui aruandja sellest asjast lähemalt informeeriks, nimelt kas meie tööstus tarvitab praegu niipalju ära, kui mitte, kas siis võimalik ei ole tollimäära tõsta.

Juhataja R. Penno: Sõna on aruandjal.

Aruandja M. Laarman: Võib olla, et endisel ajal mõnesugused ülejäägid olid, kuid praegusel korral, nagu andmed ette toodi, on olukord niisugune, et materjalist isegi puudus tuleb ja nimelt selles mõttes, et meie metsatööstuse suurem vabrik on laienenud. (Vahel- hüüe O. Kase, töer poolt.) Härra Kask, kuulake, see huvitab Teid ka. Rahaasjanduse komisjonis, kus see eelnõu arutamisel oli, toodi kindlad andmed ette ja vast ehk võtak- site vaevaks neid lugeda. 32.000 kantsülda olla läbistikku paberipuude saadus ja sellest olla ära kasutatud 25—26.000 kantsülda. Siinjuures peab tähendama, et need paberipuud, mis Narva kaudu lähevad, ei käi üldse tolli alla. Praegusel korral on vabrikute produktsioon tuntavalt tõusnud, nii et paberipuu tarvituse on aastas keskmiselt 30.000 kantsülda. Selle kohta on kindlad andmed, et puudest praegu kuigi suurt ülejääki ei ole. Teiselt poolt tahtsin tähendada, et paberitoll on märksa alla viidud.

J. Tõnisson (rhv): Austatud Riigikogu liikmed! Vist on lugu nõnda, et see loomulik

ei ole, kui meil paberipuude väljavedu keelu- tollidega täiesti kinni on pandud. Tolli nõu- takse 40 marka kantjala pealt, see tähendab ühe kantsülla pealt 9.600 marka. Sellega on võimatuks tehtud paberipuud üldse välja veda- da. Ja oma paberitööstusele ainuõigus jätta nende puude kasutamiseks, tähendab seda, et kas nad võtavad ülepea neid paberipuud, või jätavad tulepuudeks. Selle tagajärjeks ongi see, et paremaid paberipuud lõhutakse krohvi- liistudeks ja tarvitatakse isegi põletispuudeks. See aga rahvamajanduse seisukohalt otstarbe- kohane ei ole.

Teisest küljest on räägitud, et kui valitsuse ettepanek komisjonis vastu võetakse, siis ei saa paberitolle alandada, ilma et meie paberi- tööstus selle all kannataks. Kui tollid alla viime, siis on loomulik, et paberitööstuse sei- sukord raskemaks muutub. Kui aga tolle nii muudame, et paberipuude pealt tolli tõstame, siis läheb metsatööstuse seisukord raskemaks. Et olukorda õieti korraldada, siis tuleks nii talitada, et kui tollide küsimus aru- taamisele tuleb, siis paberipuude väljaveo keelu- tolli muudetakse. Kui paartuhat marka kandi pealt vahet on, siis on loomulik, et metsa- tööstus paberipuud parema meelega siin ära müüb, ilma et hakkaks neid selle paarituhande marga pärast välja vedama. Samuti ei ole karta, et sel juhtumisel hakatakse paberipuud mõneks teiseks otstarbeks ära kasutama.

Sellepärast arvan, et praegusel puhul meil vist küll raske on paberipuude jämeduse norme muuta. Meie võime aga omale lähte- kohaks valida, et selle küsimuse juurde tuleme tagasi, kui teised tollide määrad tulevad aruta- misele. Muudame siis keelutollid määrad kaitse- tolliks, mis meie paberitööstuse huvides on ja mis ühtlasi kaitseks on meie metsatööstusele, ilma et nad meie metsasaaduste väljaveole takis- tusi teeksid. Nõnda saaksid kooskõlastatud mõlemapoolsed huvid.

Juhataja R. Penno: Lõpusõna on aru- andjal. Aruandja lõpusõna ei tarvita.

Rkl. Baranin'ilt on ettepanek; „§ 3. p. 2. 0,04 kuldfrangi asemel võtta 0,009 kuldfranki.“ (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek tagasi lükatud.

Edasi on rkl. Baranin'ilt teine ettepanek: „§ 3. p. 2 võtta 0,04 kuldfrangi asemele 0,02 kuldfranki.“

(Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek tagasi lükatud.

Asun seaduseelnõu 1. osa II jaotuse — väl- javeotariif — hääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu

1. osa II jaotus — väljaveotariif — vastu võetud.

„Käesolev seadus hakkab maksma tema vastuvõtmisega.“

Aruandja **M. Laarman** kannab ette ja nähtava enamusega võetakse vastu 2. osa.

2. Väljaveotariifi II A. § 7. punkt 4 (klaasprügi) nimetatakse punkt 5-ks.

Rahaminister **L. Sepp**: Teen ettepaneku, võtta seaduse juurde 3. osa järgmiselt:

Juhataja **R. Penno**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on 3. osa vastu võetud.

Päevakord on läbi. Lõpetan koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 17.10 min.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu abiesimees **R. Penno**.

Abisekretär **J. Piiskar**.

